

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 23 czerwca 2017r.

Adam Bodnar

XI.543.33.2017.MS

Pan
gen. bryg. SG Marek Łapiński
Komendant Główny Straży Granicznej
al. Niepodległości 100
02 – 514 WARSZAWA

W moim Biurze toczy się postępowanie wyjaśniające w sprawie dwukrotnej odmowy prawa wjazdu do Polski Panu M. K., wobec którego Europejski Trybunał Praw Człowieka zalecił stronie polskiej w dniu 8 czerwca 2017 r. środek tymczasowy (*interim measure*), o którym mowa w art. 39 Regulaminu Trybunału (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284/1), polegający na czasowym wstrzymaniu się z odsyłaniem cudzoziemca na Białoruś. W dniach 8 i 9 czerwca br. cudzoziemiec przystępował do odprawy granicznej na kolejowym przejściu granicznym w Terespolu i mimo zaleceń Trybunału za każdym razem otrzymywał decyzję odmawiającą mu prawa wjazdu do Polski. W konsekwencji takich decyzji dwukrotnie zawrócony został na terytorium Białorusi, co było sprzeczne z intencją Trybunału, wyrażoną w orzeczonych środkach tymczasowych.

W pierwszej kolejności, o zajęcie w niniejszej sprawie stanowiska poprosiłem Komendanta Placówki Straży Granicznej w Terespolu. Stanowisko takie przedstawione zostało w piśmie z dnia 14 czerwca 2017 r. (ozn.: NA-TR/1881/17). Kopię tego pisma pozwolę sobie przesłać Panu Komendantowi w formie załącznika. Moją uwagę zwróciła wyrażona przez Komendanta Placówki opinia, zgodnie z którą zarządzone przez Trybunał środki tymczasowe nie mógł mieć wpływu na czynności kontroli granicznej prowadzone wobec ww. cudzoziemca, ponieważ nie przebywał on *de facto* na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Z tą opinią nie mogę się jednak zgodzić. Jakkolwiek cudzoziemiec rzeczywiście nie wjechał na terytorium Polski, to jednak od chwili przystąpienia do odprawy granicznej na przejściu granicznym w Terespolu pozostawał pod jurysdykcją polskiego organu, tj. komendanta tamtejszej placówki Straży Granicznej. Był

też stroną postępowania administracyjnego, prowadzonego przez ten właśnie organ, i to wydaną w tym postępowaniu decyzją administracyjną odmówiono mu prawa wjazdu. Fakt zalecenia przez Trybunał środków tymczasowych, znany organowi prowadzącemu postępowanie, mógł zatem zostać wzięty pod uwagę w toku postępowania zakończonego wspomnianą decyzją. Mam również wątpliwości co do zawartego w piśmie Komendanta stwierdzenia, iż w obecnym stanie prawnym brak jest przepisów zezwalających na dopuszczenie do terytorium Polski osoby niespełniającej warunków wjazdu, która nie składa wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej. Pomijając w tym miejscu kwestię, czy cudzoziemiec był zainteresowany złożeniem w Polsce wniosku o ochronę międzynarodową (na co jednak wskazuje przedmiot sprawy wszczętej przez Trybunał pod nr 40503/17), chciałbym zwrócić uwagę Pana Komendanta na treść art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2016 r., poz. 1990 z późn. zm.). Zgodnie z tym przepisem, komendant placówki Straży Granicznej, za zgodą Komendanta Głównego SG, może zezwolić cudzoziemcowi na wjazd i pobyt na terytorium Polski przez okres nie dłuższy niż 15 dni. W zakresie okoliczności, w jakich zezwolenie takie może zostać wydane, przepis ustawy odsyła co prawda do nieaktualnej już wersji kodeksu granicznego Schengen, a dokładnie do art. 5 ust. 4 lit c tego aktu. Warto jednak zauważyć, że w obecnie obowiązującej wersji kodeksu, tj. w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granicę (kodeks graniczny Schengen, tekst ujednolicony, Dz.U.UE.L.2016.77.1 z późn. zm.) identyczna w treści regulacja znajduje się w art. 6 ust. 5 lit c. I tak, na podstawie tego przepisu, obywatele państw trzecich, którzy nie spełniają jednego lub większej liczby warunków wjazdu na terytorium państwa członkowskiego, mogą uzyskać zezwolenie tego państwa na wjazd z przyczyn humanitarnych, ze względu na interes narodowy, albo też ze względu na zobowiązania międzynarodowe państwa. Takiego rodzaju zobowiązaniem, moim zdaniem, jest natomiast uznanie przez Polskę jurysdykcji Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, wynikające z przystąpienia do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie 4 listopada 1950 r. (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.).

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2017 r., poz. 958), zwracam się do Pana Komendanta z uprzejmą prośbą o odniesienie się do wskazanych wyżej wątpliwości, w tym, w szczególności, o ocenę możliwości uznania orzeczonych przez Trybunał środków tymczasowych za przesłankę uzasadniającą zastosowanie art. 32 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach w indywidualnych sprawach tych cudzoziemców, którzy nie dysponują innym tytułem uprawniającym do wjazdu na terytorium Polski. Byłbym również wielce zobowiązany za poinformowanie, w ilu przypadkach, poczynwszy od 1 stycznia 2017 r.,

Placówka Straży Granicznej w Terespolu otrzymywała informację o zastosowaniu przez Europejski Trybunał Praw Człowieka wobec cudzoziemców przystępujących do odprawy granicznej środków tymczasowych, polegających na okresowym wstrzymaniu powrotu na Białoruś. Jeżeli takie przypadki, poza opisanym wyżej, zdarzały się w praktyce Placówki, proszę o wskazanie, czy cudzoziemcy, których orzeczone przez Trybunał środki dotyczyły, byli wpuszczani na terytorium Polski, a jeżeli tak, to na jakiej podstawie prawnej, czy też podobnie, jak w sprawie Pana M. K., wydawane były decyzje o odmowie prawa wjazdu.

Będę wdzięczny za potraktowanie sprawy jako pilnej.

[*Adam Bodnar*]

Załącznik: pismo NA-TR/1881/17